

Nr 102

Av herr **Munktell m. fl.**, *angående viss ändring i aktiebolagslagstiftningen.*

Termen "en egendomsägande demokrati" har under de senaste åren kommit att beteckna det samlade uttrycket för våra strävanden att i olika avseenden ge de många enskilda människorna större möjligheter att disponera sin egen arbetsinkomst efter fritt val, större frihet för medborgarna i sitt ekonomiska handlande, men också stöd i stället för motstånd från staten när det gäller att förverkliga dessa önskemål. Personligt ägande åt alltfler människor ingår som ett led i en egendomsägande demokrati. Möjligheterna att förvärva något och att äga något innebär ej heller endast att den enskilde och hans familj kan ha praktisk och påtaglig nytta därav utan utgör även en stimulans till ökad insats i samhällsarbetet. Ett tilltagande personligt ägande innebär vidare större enskilt sparande och därigenom en hjälp i strävandena att åstadkomma samhällsekonomisk balans.

På många områden av både större och mindre betydelse verkar emellertid vår nuvarande politik och lagstiftning hindrande, när det gäller att förverkliga detta önskemål. En detalj i denna lagstiftning utgör exempelvis vår gällande aktiebolagslags bestämmelse om att aktiebolag i regel icke får förvärva sina egna aktier.

Detta förbud, som i och för sig med lagstiftarnas utgångspunkter är ytterligt välmotiverat, verkar nämligen hindrande för de företag, som önskar sprida äganderätten till företaget till sina anställda.

Det ekonomiska delägarskapet i ett företag grundar sig sedan gammalt på ägandet av aktier, förlagsbevis eller andra andelsbevis i vederbörande bolag. Det aktiebolag, som nu önskar bereda sina anställda möjlighet till medinflytande i bolaget eller till del i bolagets vinst, har för närvarande endast den möjligheten att genom nyemission av aktier eller utgivande av förlagsbevis, som ger fast ränta och därutöver ett räntetillägg, förverkliga detta syftemål. Företaget får nämligen icke självt förvärva aktier i sitt eget bolag för fördelning bland de anställda. Att lämna de anställda medel för att dessa skall inköpa aktier på den fria marknaden är naturligtvis en möjlighet, men det kan knappast vara en praktisk väg att beträda i detta fall.

Hur lagstiftningen på denna punkt bör ändras för att icke aktiebolagen skall få tillfälle att spekulera i sina egna aktier är naturligtvis vanskligt att utsäga. Problemet om att på alla sätt underlätta för företagen att ge

sina anställda möjlighet till delägarskap i företaget är emellertid så betydelsefullt, att det bör bli föremål för utredning.

Systemet med delägarskap skapar nämligen icke endast möjligheter för helt nya grupper inom samhället att bli aktieägare, utan ger även arbetstagarna en ökad känsla av samhörighet med det egna företaget. Därmed knyter man också de anställda närmare företaget och får till stånd det samarbete på arbetsplatsen, som ligger i allas intresse.

På grund av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning om vidtagande av sådan ändring i gällande aktiebolagslagstiftning att denna icke utgör hinder i företagens strävanden att till de anställda överlåta egna aktier.

Stockholm den 21 januari 1955

Henrik Munktell

Erik Nygren

Walter Edström

Nils G. Fröding

Ernst Ahlberg
